

1. UVOD

Sport, a posebno vrhunski, kako u svijetu tako i u našoj zemlji ima tendenciju sve bržeg razvoja: poboljšava se pripremljenost sportista, vrši se kontrola, mijenjaju se uslovi treninga i usavršavaju njegove metode i sredstva, uvode se nova pravila, tehnologije, oprema i sl.

Proces postizanja vrhunskih sportskih rezultata sve se više bazira na naučnim metodama istraživanja i to, s jedne strane, otkrivanjem i utvrđivanjem faktora od kojih zavisi uspjeh u sportu a s druge strane, utvrđivanjem efekata sporta na strukturu ličnosti. Objektivnu garanciju u postizanju vrhunskih sportskih rezultata jedino može pružiti maksimalna usklađenost između sporta i faktora ličnosti, kao i iznalaženja mjernih instrumenata pomoću kojih se objektivno može otkriti nivo razvoja ovih faktora. Ovo posebno zbog toga, što se prema Malackou (1971) «Vrijednost istraživačkih radova u oblasti sporta sastoji se prvenstveno u pronalaženju i utvrđivanju najekonomičnijih i najefikasnijih faktora koji su značajni za postizanje vrhunskih sportskih rezultata, otkrivanjem strukture ličnosti i pronalaženjem adekvatnih mjernih instrumenata».

Težnja za postizanjem sve boljih rezultata izazvalo je velike promjene u mnogim sportovima, pa i u karateu. Brz razvoj karatea omogućili su sve bolji materijalni uslovi treninga, usavršavanje tehničkih pomagala, timski rad visokokvalifikovanih stručnjaka, optimalizacija trenažnog procesa i što je od posebnog značaja pravovremeno selekcionisanje takmičara i stvaranje homogenih grupa s kojima je racionalnije raditi. Nastojanja su da se selekcionisanje izvrši što ranije kako bi mladi bili što prije usmjereni na režim treninga. Ovo i nije iznenađujuće ako se ima u vidu da je karate aciklični polistrukturni sport u kojem dominiraju aciklična kretanja, gdje rezultat najčešće predstavlja binarnu varijabl (pobijedio-izgubio), gdje se kretanje izvodi i ograničava u direktnom kontaktu sa protivnikom i gdje je cilj kretanja simbolička destrukcija

protivnika. Neprekidna izmjena stavova , udaraca, blokada i položaja u različitim dinamičnim i vrlo često iznadanim ili neočekivanim situacijama borbe zahtijeva veoma plastično funkcionisanje centralnog nervnog sistema (unošenje korekcije). Za karate su karakteristični raznolikost i mnoštvo tehničkih elemenata, taktike , pokreta cijelog tijela koji traže kompleksne motoričke i specifične antropometrijske i psihološke karakteristike.

Karate je relativno mlad sport. On u Bosni i Hercegovini egzistira 44 godina. S obzirom na njegov intenzivni kvalitativni razvoj, sve je prisutnija potreba za utvrđivanjem prediktivnih vrijednosti antropometrijskih mjera i motoričkih sposobnosti u funkciji realizacije složene strukture elemenata karate tehnike, perspektivnih karatista koje već dosežu zapaženi evropski i svjetski nivo.

Istraživanja u karate sportu zahtijevaju kompleksan pristup da bi se na osnovu njih i savremenog naprednog iskustva najuspješnijih trenera mogao objektivizirati efikasan postupak realizacije složenih motoričkih struktura karate tehnike uvažavanjem individualnih osobenosti karatiste. Treba imati u vidu da se rasprave i diskusije o ovoj problematici internacionalizuju do te mjere da se formiraju makroprojekti na kojima sarađuju istaknuti stručnjaci karate sporta. Kako bi se izgradio evropski i svjetski šampion, neophodno je stvoriti preduslove za efikasnu objektiviziranu selekciju, za individualno i grupno fleksibilno planiranje i programiranje treninga, za izbor efikasnih metoda treninga, za prognoziranje uspješnosti i provođenja višegodišnjeg treninga karatista. Takav pristup zahtijeva koordinirani istraživački rad u okviru generalnog makroprojekta koji se temelji na rezultatima već provedenih i nadalje planiranih parcijalnih istraživanja.